

Rekordgenerationen, doktrinerna och verkligheten.

Säger man pensionär eller åldring till någon i bekantskapskretsen så kommer man att skapa ett flertal associationer med medföljande svar. Någon kommer att associera till "gamle farfar" sittande i sin gungstol på servicehuset, plirande med sina av kråksparkstrynkor inramade gammelmansögon. En annan kommer att se framför sig "lilla mamma" som gråter sig till söms varje natt kramande en docka från en tid som inte längre finns. Bägge bilderna är naturligtvis sanna men de är inte representativa för hela pensionärsgruppen. En nybliven pensionär idag kan vara nygift och ha småbarn. En annan har just skrivit in sig på universitetet för att avsluta den där doktorandutbildningen som aldrig tiden tidigare räckte till att avsluta. En tredje har just kommit med förundran i blicken från andra nejder och anslutit sig till barnen och familjen i det nya hemlandet.

För hundra år sedan var medellivslängden omkring 50 år. Hela livet gick åt att arbeta och fostra barn, någon tanke på en pensionärstillvaro existerade inte. I dag då medellivslängden närmar sig 83 år så har man efter pensioneringen (som för övrigt gärna får ske så tidigt som möjligt) upp till ett kvarts sekel kvar att leva. De personer som idag går i pension betraktar sig därför i allt större omfattning som fortfarande unga. Nya livsstilar kommer därför att prägla åldrandet. Ackompanjerad av den gamla vinyl LP:n sjunger den nya tidens pensionär duett med Fria Proteatern i "Livet är en fest..."

Framtidsforskaren vid konsultbyrån Kairos Future, Ivars Jegers, har nyligen kommit ut med boken "Rekordgenerationen slår till igen". Boken, som är baserad på en omfattande undersökning, uttrycker dessa tidens förändringar på ett lite annat sätt. I stället för att prata om 40-talister så skapar Jegers begreppet "Rekordgenerationen". Denna generation var den rekordstora generation av 1 200 000 svenskar som föddes mellan 1945 och 1954 i det kalla krigets slagskugga. Under de närmaste 6 – 8 åren kommer 800 000 svenskar, varav merparten med hemvist i Rekordgenerationen, att lämna arbetslivet för pensionering.

Rekordgenerationen har genom ett aktivt och många gånger välutbildat yrkesliv skaffat sig en maktposition i samhället. Man kan säga att Rekordgenerationen har varit med och satt agendan för samhällsutvecklingen allt sedan 1960-talet. Under studieåren satte man agendan för universitetsreformer som UKAS/PUKAS. Under småbarnsåren satte man agendan för en utbyggd barnomsorg. Under yrkeslivet satte man agendan för förbättrade trygghetsregler på arbetsmarknaden. Nu då ålderdomen och pensioneringen står för dörren kommer man att sträva efter att sätta agendan även för åldrandets ramvillkor.

Hur kommer då dessa tjugonde århundradets seniorer att formulera sina krav? Vad som är helt säkert är att denna grupp i likhet med nuvarande pensionärskollektiv kommer att ha precis samma basala behov av föda, bostad, klädsel, social samhörighet, trygghet och hälsa som den nuvarande pensionärsgruppen. Utöver dessa basala behov kommer den beslutspotenta Rekordgenerationen att ställa krav på nya livsstilsstödjande aktiviteter. Enbart medlemskap i pensionärsföreningen, möten i den kyrkliga syföreningen och studiecirkel i hur man virkar antimakassar kommer inte att vara tillräckligt för de nya seniorerna.

Den nya Rekordgenerationen är inte bara van att ha makt man har också i en omfattning som aldrig tidigare ekonomiskt planerat för sin pensionering. Man har i större omfattning än tidigare generationer gjort avsättningar till privata pensionsförsäkringar och fondsparande. Denna grupp som varit med och formulerade dagordningen för konsumentrörelsen har dessutom under ett långt liv, under livets olika

skiften, lärt sig att ställa krav på varor och tjänsters pris och kvalitet. Såväl köpstarka som konsumentmedvetna närmar man sig nu åldrandets varor och tjänster.

Flertalet svenskar är överens om att man inte vill ha ett vård- och omsorgssystem som enbart bygger på privata försäkringar, tvärtom så har flertalet omhuldat en doktrin om att alla vård- och omsorgsbehov skall lösas via offentliga erbjudanden. Eftersom Rekordgenerationen även varit med och satt agendan för den offentliga verksamheten så har det varit naturligt att under de aktiva åren stödja denna doktrin. Nu då de egna behoven av omsorger börjar öka så börjar också tron på doktrinerna att svikta. Fler och fler tecknar privata sjukvårdsförsäkringar. Förståelsen för vårdköer minskar i takt med de egna erfarenheterna av väntetider. Allt fler uttalar önskemål om att själv kunna prioritera sina egna sparmedel mot egenvård.

Då inte nu den bästa av världar längre framstår som den bästa av världar så kommer en ny agenda att uppstå. Frågan är bara vem som kommer att stå för formuleringarna denna gång? Är det återigen Rekordgenerationen eller skall vi denna gång tillsammans forma de nya doktrinerna om det goda samhället? För den nya agendan är oundviklig !